

Esma Linnemann

M u z e

Een liefdesgeschiedenis in b-mineur

Uitgeverij Atlas Contact
Amsterdam/Antwerpen

1

Het was net zachtjes gaan sneeuwen toen een meisje met rood haar en donkere ogen haar hakken uittrok en ze over het smeedijzeren hek gooide. Ze gooide haar handtas er achteraan. Toen klemde ze haar benen behendig om de spijlen. Doorzichtige vlokken dwarrelde door een roze-grijze lucht omlaag en landden op de bontkraag van haar tweedjas. Het meisje trok zichzelf met korte, krachtige bewegingen omhoog. Het hek was hoger dan ze dacht. Toen ze bovenaan was, en met opengesperde armen naar beneden sprong, landde ze hard op de straatstenen. Met een verbeterd gezicht trok ze de hakken aan haar kleine voeten. Zonder om te kijken rende ze de straat op.

Eerder die avond had ze zich teruggetrokken op haar slaapkamer. Haar slaapkamer, die tevens haar zitkamer was, haar studiekamer, haar keuken. Het waren nog geen dertig vierkante meters bij elkaar, maar het betekende alles voor haar. Binnen de vier muren van

deze kleine ruimte speelde zich een privéleven af.

Toen ze nog thuis woonde konden mensen zomaar binnen komen lopen. Daar was ze niet altijd veilig geweest voor anderen. Haar moeder met een wasmand, haar broertje met een nare droom. Maar ook haar moeders minnaar. Hij stond daar in de deur en keek haar plagend aan.

Bezoekers van deze kamer moesten eerst aankloppen. Hier kon de deur op slot. Deze privacy was de grootste overwinning geweest in haar jonge leven.

De kamer gaf haar alles wat ze nodig had. Er was een eenpersoonsbed met een paarse spreij waar ze op kon zitten als ze wilde lezen. Er was een bureautje met een lamp. In de hoek naast de deur stond een pick-up. Als haar shift erop zat, draaide ze de deur op slot en luisterde ze naar haar lievelingsmuziek: Little Richard, Howlin' Wolf, The Beatles. Vanavond had Bob Dylan door de kleine boxen geklonken. Terwijl zij zich omkleedde, zong hij haar toe: 'She never stumbles, she got no place to fall. She's nobody's child, the law can't touch her at all.' Naast de pick-up, tegen de witte muur, stond de platenhoes van *Bringing It All Back Home*. Bob Dylan heeft zijn haar niet echt gekamd. Hij kijkt nors de lens in, alsof je hem stoort. Achter hem, op een gekleurde chaise longue, ligt een jonge vrouw. Ze draagt een rode jurk en heeft een sigaret in haar hand. Naast haar op de bank liggen allemaal platen: Eric von Schmidt, The Impressions, Robert Johnson. Ook zij kijkt je aan alsof je de harmonie verbreekt met je aanwezigheid.

Die avond had het meisje een zwarte jurk met een col aangetrokken. De jurk was kort, de stof eindigde

bij haar dijbenen. Ze stiftte haar lippen en deed mascara op. Het enige wat ontbrak aan haar kamer was een grote spiegel. Een spiegel waarin ze zichzelf van top tot teen kon bekijken. Er was alleen een bespiegeld toilet-kastje boven de wasbak. Op een kruk voor de spiegel zakte ze door haar knieën. Ze was tevreden over het geheel.

‘Bow down to her on Sunday, salute her when her birthday comes.’

Ze haalde de naald van de pick-up, knipte de lichten van haar kamer uit, doofde de kaars met haar vingers. Toen deed ze de deur zachtjes open en keek naar links en rechts. Niets. Ze sloop naar de uitgang van het gebouw, met gespitste oren en voorzichtige passen. Ze hoefde maar iemand tegen te komen, dan was het gedaan. Een collega of een patiënt. Of nog erger: de hoofdverpleegkundige. Ze zouden een menselijke barricade vormen op haar weg naar de vrijheid. Maar ze had geluk, er liep niemand op de gang en er was niemand in het trappenhuis. Terwijl er buiten doffe knallen klonken, was het binnen muisstil. Ze zijn hier echt gek, had ze gedacht, terwijl ze door de zijdeur naar buiten glipte.

Het hek rondom het terrein van de instelling was afgesloten. Na negen uur 's avonds kon er niemand meer in, en niemand meer uit. De hekken moesten de bewoners van de instelling beschermen tegen de buitenwereld, en de buitenwereld tegen de bewoners. Want de bewoners waren gevaarlijke mensen. Ze hadden last van afwijkingen, het meisje met het rode haar kende ze allemaal. Ze had ze onder haar kleine bureaulamp be-

studeerd in een lijvig boek met een leverkleurige kaft. *Ziekten van de geest* luidde de titel. Er waren psychoses, dissociatieve stoornissen, er was depressie en manie. Achter de hekken woedde schizofrenie en catatonie. Sommige patiënten hadden zo'n verstijfd lijf dat ze niet meer konden knippen met hun ogen. Ze lagen met hun hoofd net boven het hoofdkussen, als een menselijke plank. Andere patiënten probeerden elke dag hun lepel op te eten of een mes te stelen uit de bestekwag. De depressieve patiënten gaven de minste problemen, zolang ze maar uit bed werden getild bij het krieken van de dag. Vijf minuten te lang onder de dekens, en ook deze patiënten werden lastig.

Er waren geen vrouwen. Het meisje verpleegde alleen maar mannen. Ze wilde niet te veel voelen voor deze mannen. Soms probeerde ze naar hen te kijken alsof het huisdieren waren, wezens voorbij goed en kwaad die verzorgd moesten worden. Maar 's avonds in haar kamer, als zij op de grond lag te luisteren naar de platen op de pick-up, trokken de gezichten van de patiënten aan haar voorbij. Dan drong het tot haar door dat alle mannen op haar afdeling een moeder hadden gehad. Ze hadden aan iemands borst gelegen. Nu waren ze alleen.

Het meisje verpleegde mannen die aan waren gekomen bij het einde van hun leven. Ze hadden longkanker of leverfalen. Soms had de eigen gekte hen gevelde. De regels waren duidelijk: het personeel mocht niets laten merken van hun naderende dood. De mannen moesten onwetend blijven over hun lot, de waarheid zou ze uit balans brengen en dan had je de poppen aan het dan-

sen. De jonge verpleegster was daarom de hele dag bezig met geruststellen: het was griep, het ging heus wel over. Een nare verkoudheid, gewoon doorademen. Morfine tegen de pijn, een hand tegen de eenzaamheid. En een wit laken om onder te verdwijnen als het lichaam het dan eindelijk opgaf. Maar vanavond wilde ze daar niet aan denken. Vanavond wilde ze niet terugkijken, alleen maar vooruit. Nog drie uur, en dan zou een nieuw jaar beginnen. Dan was het 1966. Ze werd vrolijk bij de gedachte.

Het was wel jammer dat ze niemand van haar vrienden had kunnen bereiken. Ze had ze allemaal gebeld, met de telefoon aan de muur in de recreatieruimte. De grijze telefoon had een koord dat tot om de hoek reikte, tot een plek waar je niet werd gestoord door patiënten, tenzij ze het spoor van het koord zouden volgen. Ze had om deze hoek gestaan, het telefoonkoord strak gespannen. Op de kiesschijf had ze verschillende nummers gedraaid, maar niemand nam op. Pas aan het begin van de avond had ze voor het eerst een stem gehoord door de hoorn. Het was niet haar schoolvriend die ze had geprobeerd te bereiken, maar zijn moeder; een vrolijke vrouw, die haar haar altijd in een slordige knot had en grote kralenkettingen droeg. 'Ach, jij bent het,' zei de moeder meewarig. Aan de andere kant van de lijn hoorde het meisje stemmen, opgewonden geluiden van oudejaarsbezoek. De moeder van haar schoolvriend had haar gasten vast glühwein en oliebollen geserveerd. Ze voelde een steek van jaloezie.

'Wat sneu, Willem is net weg en ook Huibert is niet thuis. Ze hebben een feestje in de stad. Je hebt ze net

gemist.’ Haastig vervolgde de moeder: ‘Nou, de beste wensen alvast, kind.’

Het meisje stond roerloos in de hoek, het koord nog steeds gespannen, ze luisterde naar de piep in haar oren. Het duurde langer dan anders voordat het weg was, die steken van jaloezie. Maar ze wilde het niet opgeven. Dan ging ze wel alleen de stad in. Dat had ze al zo vaak gedaan.

Het was de enige manier geweest om weg te komen. Ze had geen diploma, en geen veilig thuis om in op te groeien. De vrienden die ze kende van de stad en van de buurt waar ze in was opgegroeid hingen op de canapé van hun ouders en maakten grote plannen voor de toekomst. Hun hele leven lag nog voor hen, als een cadeau dat ze op een goed moment mochten uitpakken. Zij kon minder onbevangen naar haar toekomst kijken. Misschien als haar vader nog leefde, dan was alles anders geweest. Maar hij kreeg een hartinfarct en stierf toen ze nog geen tien jaar oud was. Hij werd bijgezet in het familiegraf.

Na de begrafenis was ze met haar moeder en haar broertje en zusje teruggereisd naar het ouderlijk huis in de grote stad. Maar in het huis dat zoveel houvast had geboden, stond alles nu op losse schroeven. Haar moeder wist niet hoe ze moest leven als weduwe. Ze kon geen draai vinden in haar nieuwe bestaan en lag hele dagen op de bank. Een minnaar had daar tijdelijk verandering in gebracht. Deze man bood een dagritme: nu keek haar moeder ’s morgens uit het raam of hij aan kwam fietsen en ’s avonds naar de telefoon in de hoop

dat hij zou bellen. De man kwam altijd op een onverwacht moment, als haar moeder de wanhoop nabij was. Dan stond hij op de stoep met een bos bloemen en een vreemde grijns. Maar vaker was hij de grote afwezige om wie haar moeder lag te huilen op de canapé. Het meisje was blij als hij er niet was. Steeds vaker voelde ze zijn blik. Hij zei dat ze een mooi lint in haar haren had. Hij vroeg of hij haar haren eens mocht wassen.

Op een zonnige ochtend in mei, een paar maanden na haar veertiende verjaardag, kocht het meisje een grote puntzak met snoep en trakteerde ze haar klasgenoten en leraren. Zelfs de directeur van de school nam een dropje. 'Het ga je goed,' had hij gezegd. Toen ze thuis kwam, vertelde ze haar moeder dat ze van school was gegaan.

'Dat is het stomste wat je kan doen.' Haar moeder hief haar besproete armen ten hemel. 'Denk maar niet dat ik voor je ga zorgen.'

'Afgesproken,' had het jonge meisje gezegd. 'Hoeveel reken je voor kost en inwoning, totdat ik hier weg ben? Kun je het op dit papiertje schrijven?' Triomfantelijk ging ze op bed liggen met de resterende snoepjes in de puntzak.

Er was een plek vrij aan de lopende band in een flessenfabriek aan de rand van de stad. Ze nam het baantje aan en werkte elke dag zij aan zij met vrouwen. Ze praatten over filmsterren, minnaars, vriendjes en echtgenoten. Ondertussen plakten ze etiketten op flessen prikwater.

De baan in de fabriek leverde niet genoeg op om

een eigen kamer te kunnen huren. Ze zat nog steeds gevangen in het ouderlijk huis, waar moeder en dochter nu een loopgravenoorlog voerden. Het meisje at op de fabriek en liep bij thuiskomst meteen door naar haar slaapkamer. Haar moeder was razend, maar ontbeerde de discipline om lang boos te zijn. Ze ging op het bed van haar dochter liggen en somberde over de minnaar die vandaag alweer niet was gekomen.

En toen diende zich op een grijze zondagmiddag, twee dagen voor haar zestiende verjaardag, een vluchtroute aan. Het was een vacature in de krant: verpleegsters voor psychiatrisch ziekenhuis gezocht. Een diploma was niet nodig. Werkneemsters kregen een interne opleiding, een werkkostuum en een kamer op het terrein van de kliniek. Dit was alles wat ze nodig had. Terwijl haar vrienden de hbs afmaakten en teerden op het zakgeld dat ze van hun ouders kregen, nam het jonge meisje haar intrek in een verpleegsterskamer aan de Maas.

Het meisje liep langs de Rotterdamse haven en wierp een blik op de grote boten die langzaam wit kleurden. Alle dingen in de haven, zelfs de containerschepen, leken minder dreigend onder een laag sneeuw. Alsof ze door een sprookjeslandschap liep. Ze wilde zich iets leuks herinneren, maar ze dacht weer aan haar werk. Gekken in en uit hun bed slepen. Gekken wassen, voeden en toestoppen. Je zou denken dat het veel te zwaar werk was voor een jong meisje. Maar zij en de gekken stoorden elkaar niet. De mannen leken rustig te worden als de kleine verpleegster bij hun bed kwam. En zij

vond op een vreemde manier troost bij de aanblik van zoveel eenzaamheid. De patiënten waren in het geheel het probleem niet. Het probleem lag bij haarzelf. Het was het brandende verlangen om een groter leven te leiden dan haar werd toebedeeld. Ze vocht tegen deze impuls, want het bracht haar steeds weer in de problemen.

Het was een klein voorval geweest. Een stommiteit, tijdens het middagmaal. In het psychiatrisch ziekenhuis aten de mannelijke en vrouwelijke werknemers gescheiden van elkaar. Meestal zaten ze in twee verschillende ruimtes, maar niet op zondag: dan aten de mannen en vrouwen in dezelfde kantine, en werden ze gescheiden door een groot wit gordijn. Ze had daar niet achter moeten kijken, zeker niet nu ze haar uniform nog niet aanhad. Maar ze had het wel gedaan, en een knappe jonge arts had haar ondeugende blik gevangen.

‘Heb je een nieuwe jurk?’ had hij gevraagd.

Ze had toen gewoon moeten gaan zitten. Maar in plaats daarvan had ze met een dramatisch gebaar de gordijnen opengeschoven. ‘Vind je hem mooi?’ vroeg ze uitdagend. Toen had ze langs de mannentafel gepara-deerd, alsof ze een mannequin was in plaats van een verpleegster. Terug bij het gordijn maakte ze een diepe buiging en ontving ze een hartelijk applaus.

De directie vond dat ze zich schandelijk had gedragen. Ze had openlijk geflirt, en dit was niet de eerste keer.

‘Ze is onaangepast,’ hadden mensen gezegd na het voorval. ‘Misschien is ze wel hysterisch,’ fluisterden psychiaters in witte pakken achter haar rug.

Iedereen dacht dat ze vroeg onder de wol was gekropen. Ze had zoiets tegen haar collega's en het strenge afdelingshoofd gezegd. In werkelijkheid maakten haar vermoeide voeten diepe sporen in de sneeuw. Wat was het verdomde koud vanavond. Ze voelde haar buitenste tenen niet meer en moest bij een bankje even zitten om haar voeten warm te wrijven. Toen vervolgde ze haar weg, dwars door de stad. De stad die was platgebombardeerd en die langzaam weer vorm kreeg.

Het was een vriendin van de middelbare school die haar had verteld over jazzclub B14. Met oud en nieuw zou daar een geweldige band optreden. Het buurmeisje kon het weten, zij had verkering met de toetsenist. Die toetsenist speelde nog niet zo heel lang piano, maar maakte veel goed met zijn enthousiasme. Ook de andere leden waren onervaren, maar toch hadden ze al een naam opgebouwd: de band was experimenteel, mensen spraken de namen van de jongens uit alsof het grote beloften waren. De vriendin zelf kon er niet bij zijn. Haar strenge vader had haar verboden om het huis te verlaten tijdens oud en nieuw.

Er stond een kleine rij voor de ingang van de jazzclub, jonge mensen met dikke jassen en wanten aan. Ze sloot achteraan, de rij keek om. Ze lachte de gezichten toe en maakte een wuivend gebaar, alsof ze iedereen nu al kende.

De sigarettenwalm prikte in haar ogen toen de portier een kwartiertje later de deur van de club voor haar openduwde. Overal stonden jongens met sigaren of sigaretten in hun mond. Jongens met vlinderbrillen en pakken, of ruitjesblouses en spijkerjasjes. Ze hadden

zware monturen, lange snorren en korte baarden. En door de speakers klonk Bessie Smith.

‘Tired of bein’ lonely, tired of bein’ blue. I wished I had some good man, to tell my troubles to.’

Ze voelde een vlaag van opwinding door haar lijf. Nu zou het allemaal gaan beginnen. Het meisje liep naar voren, langs de groepjes jongens, en langs de meisjes die opgewonden praatten. Vastbesloten had ze door de sneeuw gelopen, vastbesloten duwde ze zichzelf nu naar voren. Ze moest en zou bij het podium terechtkomen, bij de band die zo zou gaan spelen. Het voordeel van in je eentje zijn, is dat je snel kunt opereren. Je hoeft niet te wachten, je hoeft geen goedkeuring, je kunt gewoon gaan. En zo kwam het dat het meisje met het rode haar even voor elven helemaal vooraan stond, haar ogen in volledige concentratie gericht op het podium.

Hij werd pas zenuwachtig toen hij de mensen in de zaal telde. Het waren er te veel. Zijn mond was droog en zijn maag trok zich samen, alsof het iets uit wilde stoten. Hij zag de verwachting in de ogen van de mensen die zich voor het podium hadden verzameld. Misschien hadden ze op hun eigen slaapkamers ook al naar Deltablues geluisterd: naar Robert Johnson of naar Skip James. Wat verwachtten ze van hem? En moest hij straks terugkijken? Dat zou moeilijk worden. ‘Wat jammer nou toch van dat oog,’ hadden de mensen vaak gezegd toen hij nog een jongetje was. Hij was er verlegen van geworden. Als hij zong, keek hij naar de grond of naar zijn handen op zijn gitaar om zijn loensende blik te verbergen. Hij dacht aan alle

bluesmannen die ook problemen met hun ogen hadden: Blind Willie McTell, Blind Willie Johnson, Blind Lemon Jefferson. Maar als hij speelde dacht hij vooral aan zijn held: Big Bill Broonzy. Op een koude doorde-weekse winterdag in 1958 had hij hem zelf gezien, op de ijsbaan. Hij had net zijn schaatsen aan zijn voeten gebonden, toen een donkere man in een glimmend pak de ijsbaan op kwam lopen. De man was omringd door vrouwen in bontjassen met hoge kapsels. De man had geen schaatsen aan, het leek hem niet te interesseren dat hij op het ijs stond. Het had overal kunnen zijn, want overal waar hij kwam, was de wereld van hem. Midden op die ijsbaan begon hij te zingen:

‘You’ve got to give a little, take a little. And let your poor heart break a little.’ Die laconieke stem, het diepe, schreeuwende geluid dat deze man maakte: zoiets had hij nog nooit eerder gehoord. Sindsdien had hij er nog heel vaak aan gedacht. Maar pas jaren later begreep de jongen wie het was geweest daar op de ijsbaan, toen hij naar de radio luisterde en de Amerikaanse zanger Big Bill Broonzy werd aangekondigd. Weer was hij op slag gegrepen door het melancholische stemgeluid. In de opbouw van de muziek herkende hij iets van rock-’n-roll. Van Elvis Presley en Fats Domino. Maar tegelijkertijd was dit zo anders, zo dwingend. Vanaf het moment dat hij Big Bill Broonzy had horen spelen, wilde hij leren gitaarspelen. Het was alsof hij God had gehoord, en nu zijn echo wilde zijn. Avond aan avond zat hij te oefenen op zijn jongenskamer, met het nonchalante, natuurlijke spel van Broonzy in zijn achterhoofd. En nu was het tijd om het podium te betreden. Hij deed het

laatste knoopje van zijn geruite blouse open en zette zijn pet recht.

Wie was dat meisje voor aan het podium? Het leek alsof ze alleen was gekomen. Die kleine, fonkelende ogen, waar kende hij die van? Het waren mooie ogen, maar zo donker en priemend. Hij voelde zijn wangen rood worden. Hier had hij geen tijd voor: hij moest zich concentreren op de muziek, en dat was al moeilijk genoeg, want sommige jongens van de band konden hun instrument nog maar nauwelijks bespelen. Ze ramden erop los, sloegen vreemde akkoorden aan, begonnen steeds weer misplaatst aan een solo. Hij was opgelucht toen hij een hand op zijn schouder voelde. ‘Ben je er klaar voor?’ zei de toetsenist. ‘We gaan beginnen.’

Toen hij begon te zingen, vermeed de frontman de ogen van het publiek. Soms stampte hij op de grond met zijn linkervoet, soms gooide hij even zijn hoofd naar achter. Een jonge muzikant met een geruite blouse en rode konen kroop met alles wat hij in zich had in de huid van de Amerikaanse blueszangers die hij zo bewonderde. Ze was overdonderd door zijn nasale bariton. Ze had op haar kamer naar deze muziek geluisterd. Het had haar getroost. De bluesartiesten zongen over het verlangen naar een mooier leven. En zij kenden de alledaagse pijn. ‘Trouble, trouble, I’ve had it all my days. It seems like trouble is going to follow me to the grave.’ Deze muziek had haar het houvast gegeven om te blijven dromen over iets groters en beters. Als deze mensen het konden, dan kon zij het ook. En toen ze de frontman van de band zag, wist ze zeker dat het niet bij

een droom hoefde te blijven. Alles lag binnen handbereik. Ze kon hem bijna aanraken, zo dicht stond ze bij het podium. Ze zag dat zijn ogen loensten. Naar welk oog moest ze kijken om hem duidelijk te maken dat ze hem wilde hebben?

Maar hij leek teruggetrokken in zijn eigen spel. De frontman met de blonde lokken zag haar niet. Of leek dat maar zo?

‘Die knappe griet met dat rode haar, helemaal vooraan. Zeg me niet dat je haar niet hebt gezien!’ De toetsenist stootte de zanger aan, alsof hij zijn vriend in beweging wilde brengen.

‘Ze leek wel bezeten van je. Moet je daar geen werk van maken, joh?’

Het was net één uur 1966. Het nieuwe jaar was begonnen en de bandleden zaten in de ruimte achter het podium met hun bezwete lijven bier te drinken – ze waren door hun twaalf nummers heen.

Natuurlijk had hij haar gezien, maar daarna had hij zijn uiterste best gedaan om haar niet meer te zien. Dat was heel erg moeilijk. Steeds als hij opkeek, ving hij haar dwingende blik. Het was gekmakend geweest.

Hij nam nog een slokje bier, en haalde zijn schouders op. ‘Nee, man. Wat moet ik nou op oud en nieuw met een wildvreemd meisje?’ zei hij. Met alle kracht die hij in zich had probeerde hij nonchalant te klinken. De bandleden sloegen hem op de schouder, ze lachten hem uit. Maar de toetsenist deed niet mee met de rest.

‘Je bent gek dat je haar zomaar laat gaan. Je kan

toch iets tegen haar zeggen? Misschien wil ze wel iets drinken. Doe wat, man!

Hij zag in zijn ooghoek het gordijn van het podium, en de kleine kier die uitzicht bood op het zaaltje. De bandleden begonnen steeds harder te praten; ze waren dronken, en opgewonden door het enthousiaste publiek. Er werden grappen gemaakt. Iemand zei iets onaardigs over de moeder van een bandlid. De aandacht was weer weg van de zanger.

Hij liep naar de kier. De meeste mensen in B14 stonden in groepjes te praten, sommige stelletjes dansten met elkaar. Een jongen in pak duwde zijn meisje tegen de muur. Met zijn handen trok hij haar krullende haar naar achter, ze hadden beiden hun ogen dicht. Het meisje met het rode haar stond nog steeds op dezelfde plek bij het podium. Alsof het haar werk was om daar te staan. Hij kneep zijn rechteroog dicht om haar beter te kunnen zien. En toen keek ze recht door de kier. Haar blik was zo vastberaden, dat hij er bang van werd. De zanger deinsde terug van het gordijn, en voelde zijn hart bonzen in zijn keel. Dit was belachelijk. Hij hoefde zich helemaal niet zo te voelen, hij had net een heel succesvol optreden achter de rug. Alle mensen hadden geklapt en geschreeuwd. Iedereen wilde meer. Hij hoefde voor niemand bang te zijn. Bovendien had zij hem heus niet gezien.

Toen hij weer keek, zag hij dat haar ogen nu door de zaal dwaalden, soms bleven ze rusten op een zoenend stelletje. Ze zag eruit alsof ze niemand nodig had. Tegelijkertijd leek ze heel eenzaam. Misschien had de toetsenist gelijk, misschien moest hij wat doen.

‘Kom op man, we smeren ’m,’ schreeuwde de drummer opeens in zijn oor. ‘Er is een feestje in Antwerpen.’

Nog geen halfuur later zaten alle leden in een busje op de snelweg, op weg naar een nieuw avontuur.

Ze haalde haar jas op bij de garderobe. Haar geld, waarvan ze drie biertjes had gekocht, was al een tijdje op. Ze was een buurmeisje van vroeger tegengekomen. ‘Gelukkig nieuwjaar! Wil je echte champagne om het te vieren?’ had het buurmeisje vrolijk gezegd. Haar vriend, die naast haar stond, liet een fles in de binnenzak van zijn colbert zien. Ze hadden met zijn drieën geproost op het nieuwe jaar, en hardop gefantaseerd over wat ze allemaal zouden gaan doen in 1966. ‘Ik wil naar de kunstacademie,’ had het meisje over de muziek heen geschreeuwd. ‘Ik wil trouwen,’ had haar buurmeisje gezegd. ‘Ik wil weg bij mijn ouders.’ De vriend van het buurmeisje had instemmend geknikt, daarna hadden ze met zijn drieën gedanst.

De muziek was opzweepend, de alcohol deed zijn werk. Toch was ze niet vrolijk. Het plan dat ze bij het podium had gemaakt, was mislukt. Ze had niet eens met hem gesproken, terwijl hij zo mooi had gezongen, zo geweldig had gespeeld. Dat had ze op zijn minst willen zeggen. Ze had op hem gewacht, als een soldaat op zijn post. Even dacht ze dat hij weer tevoorschijn zou komen vanachter de gordijnen. Ze had een beweging gezien, de jongens zaten daar, maar zij moest hier op hem wachten. Tegen halfdrie had ze de portier gevraagd of de band er nog was.